

Giver Den Grønne Trepert røde tal

En analyse af trepartens effekt på landbrugsregnskabet

Forfatter: Anders Vestergaard Svendsen
studienr. 20240501

Vejleder: Peter Nørrevang

Aalborg universitet
HD2(R) – Online
December 2025

Projektet er fortroligt

Indholdsfortegnelse

Resume	3
Indledning	4
Grundlaget for det moderne landbrug.....	4
Udviklingen siden landbrugsreformerne	6
Det gennemsnitlige landbrug i dag	7
Landbrugsregnskabet indhold og opbygning.....	8
Resultatopgørelsen.....	8
Balancen.....	9
Årsrapport og skatteregnskab – hvad er forskellene	10
Den grønne trepart.....	11
Målsætning	12
De lokale treparter	13
Problemanalyse	15
Problemafgrænsning	17
Problemformulering	18
Metode.....	19
Teori	20
Analyse og resultater	21
Hvem bliver påvirket af udtagningerne?	21
Hvordan påvirkes regnskabet af udtagningen?	23
Hvad siger bundlinjen?	27
Diskussion.....	29
Konklusion.....	31
Referenceliste.....	33

Resume

This study analyses the economic impact on Danish farms of the Green Triparty Agreement's withdrawal of 140,000 hectares of lowland soils. As these areas are removed from production for climate purposes, the paper investigates how such land-use changes affect key financial outcomes and which types of farms are most exposed.

The study combines policy review with a quantitative case analysis of a West Jutland dairy farm operating 400 hectares. Local planning identifies 70 hectares as potential withdrawal area, and the financial effects are estimated by adjusting the farm's 2024 income statement and balance sheet. Changes in output, feed costs, land values and financial ratios are assessed using the DuPont framework.

The results show that land withdrawal has significant economic consequences. Reduced forage production increases feed purchases, lowers the gross margin and reduces profit before tax by 53.5%. On the balance sheet, the loss of land value decreases equity by 26.8%, weakening solvency and increasing financial risk. The farm's financial indicators shift from upper to lower national quartiles, though profitability remains positive.

The study concludes that land withdrawal can materially affect earnings, asset structure and financial strength, especially for land-dependent livestock farms. Impacts vary geographically, requiring farmers to assess exposure and adjust production or land portfolios. Adequate compensation schemes are essential to uphold the voluntary basis of the agreement.

Indledning

Grundlaget for det moderne landbrug

Dyrkning af jorden har været en kilde til føde for danskere helt tilbage til år 4.000 før kristi fødsel. Dengang foregik det på begrænsede arealer uden jordbearbejdning få kornsorter. Køer, får og grise blev holdt ved bopladsen, som en del af bøndernes beboelse og ikke i egen indhegning.

Det afviger betydeligt fra den måde landbrug drives i dag. Den moderne forståelse af dansk landbrug har sit udspring fra landbrugsreformerne i anden halvdel af 1700-tallet. Før disse reformer var dansk landbrug drevet med et topstyre fra kronen, adelen eller godsejere. Der var 731 hovedgårde som hver havde et varierende antal fæstegårde under sig. Det kunne dreje sig om nogle få underliggende fæstegårde op til flere hundrede, ud af de ca. 58.000 fæstegårde, der var i Danmark på det tidspunkt. Heraf var mindre end to procent ejet af bonden selv. Gårdene var dengang en del af datidens landsbyer. Markerne var fordelt i mange små lodder, spredt rundt om byen, disse samlet betegnet som bymarken.

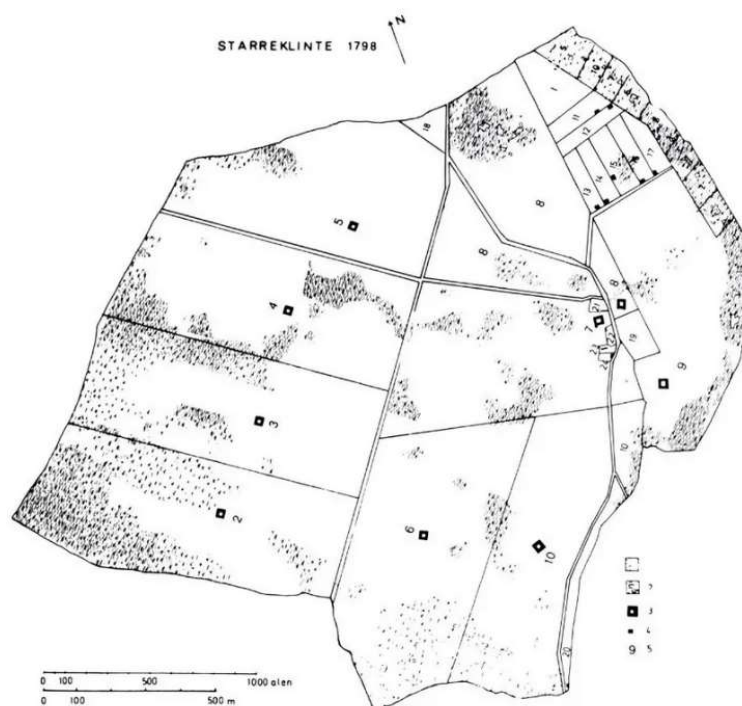
Figur 1: Stavreklinte bymark 1682

Kilde: <https://detgroennemuseum.dk/viden/landbrugshistorie/landbrugshistorie-reformperioden/>

Med et stigende behov for fødevarer i takt med befolkningsvæksten, viste der sig udfordringer med måden landbruget blev drevet på. Hovedgårdene havde krav på at fæstebønderne skulle bidrage og være til rådighed ved hovedgårdens egen høst, inden de kunne tage sig af deres egen høst. Ved landsbyen var landbystævnet årsag til problemet. Bønderne havde ikke selv ret til at planlægge hvor og hvornår de kunne høste før det var godkendt af stævnet. De første konkrete skridt i transformationen af landbruget blev taget i 1755, hvor regeringen i tidsskriftet "Danmarks og Norges Økonomiske Magasin" første gang lagde op til debat om bøndernes ret til frihed og ejendomsret. Første blev det foreslået at både bønder og hovedgården, begge skulle være enige om en fordeling af de omkringliggende jordstykker, som var en del af bymarken. Forslaget var dog ikke populært, da hovedgårdene intet incitament havde for at indgå i en aftale om at fordele jord til bønderne. Dette betød at der ikke blev lavet nogen aftaler om udskiftning og omfordeling.

I 1776 blev forslaget ændret til at bønderne selv kunne kræve udskiftning af deres jorder, og de øvrige jordejere blev derved forpligtede til bidrage. Denne ret til egen jord, samt muligheden for at udskifte og omfordele bondens jord, betød at der var grundlag for at effektivisere de enkelte bønders jordtilliggender. Det blev fordelt ud fra den mængde jord de enkelte bønder havde ansvar for at dyrke i forvejen, så dem der i forvejen dyrkede mest, fik tildelt mest jord af bymarken. De bønder som ikke dyrkede nogen betydelig mængde jord, eller som mest kun brugte byens græsarealer til afgræsning af køer, fik tildelt intet eller små stykker, som lå længere væk fra landsbyen. For at sammenlægge og effektivisere de nye marker, blev der gjort et stort arbejde med at rydde grøfter, krat, markveje og åer, som før var en del af naturen omkring de mange små marker. Nu var bondens marker samlet i større stykker og beliggende ved siden af hinanden. De bønder som ikke fik tildelt de nærliggende marker, begyndte at flytte væk fra landsbyerne og ud i nærheden af deres egne marker.

I 1781 blev sidste store skridt i transformationen fra datidens til nutidens landbrug taget. Den daværende regering stillede krav til at der skulle gennemføres udskiftning og omfordeling af landsbyernes bymarker. I denne sammenhæng blev det besluttet at fæstegårdene ligeledes kunne frikøbes til selveje. Bønderne havde nu både bestemmelse over hvordan de ville drive deres jord, som var blevet samlet i nærheden af gården, samt ejendomsret over både jorden og gården.

Figur 2: Stavreklinde 1786

Kilde: <https://detgroennemuseum.dk/viden/landbrugshistorie/landbrugshistorie-reformerperioden/>

Udviklingen siden landbrugsreformerne

Siden landbrugsreformerne i 1700-tallet, er udviklingen gået stærkt. Kigger man på udbyttet i marken, er det i landbrug normalt omtalt som foderenheder. En foderenhed er et standardudtryk for en givet energimængde. Dette bruges primært til at sammenligne mængden af forskellige afgrøder der skal til for at opnå den givne energimængde. Kigger man på opgørelser fra Danmarks statistik og fra 1875 til 2002 vil man se at høstudbyttet, fra 1875 til 1900 ligger i niveauet 1. mio foderenheder hvert år (Johansen, 2012). Det består udelukkende af korn og bælgsæd. Ved opgørelsen i 1900 var høstudbyttet omkring 5. mio foderenheder. Stigningen skyldes at der var tidligere målinger ikke var medtaget udbyttet af græsmarksafgrøder, rodfrugter samt halm. Disse blev medtaget som en del af opgørelsen fra 1900, da både roer og kartofler havde gjort stort indtog i dansk landbrug. Halm og græsmarksafgrøder oplevede også stigende efterspørgsel, som følge af udviklingen i husdyrproduktionen. Ved seneste opgørelse i 2002 var det samlede høstudbytte på cirka 15 mio. foderenheder. Dette med en tilnærmelsesvis ens fordeling og niveau i forhold til opgørelsen i 1900 for græsmarksafgrøder, rodfrugter og halm. Udbyttet i korn og bælgsæd er steget fra niveauet 1. mio. foderenheder til næsten 10. mio. foderenheder i perioden. I relation til dette er mængden af landbrugsjord gået fra 62% i 1919 af Danmarks areal til 57,2% i 2000 (Levin og Normander, 2008). Dette tal er i 2021 opgjort til at være i 59,5% (Arealopgørelser, Danmarks statistik, 2025).

For husdyrhold er det muligt at finde opgørelser over antallet af de mest gængse husdyr, heste, grise, køer og får. Her er der dato fra 1838 og frem til 2002. Opgørelserne er lavet hvert 10 år. Ved første opgørelse er der ca. 3. mio. husdyr, hvoraf de 2. mio. er får og 1. mio. er køer. Der er meget begrænset med både heste og grise, begge i niveauet omkring 100.000 dyr.

Går vi frem til år 1940, er der sket store ændringer. Der er 7. mio. husdyr hvoraf grise og køer hver udgør lige over 3. mio. Der er ca. 500.000 heste mens bestanden af får er faldet til knap 100.000 dyr på landsplan. Ved seneste opgørelse i 2024 er kvægbestanden faldet til 1,4 mio. dyr, mens antallet af grise er steget til 11,6 mio (Danmarks statistik, 2024). Heste og får indgår ikke længere i opgørelse af landbrugsdyr, da de i større grad holdes som hobbydyr.

Det gennemsnitlige landbrug i dag

Det er ikke muligt at definere en samlet betegnelse for hvad nutidens landbrug i gennemsnit består af. Hvor der var flere slags husdyr og blandet afgrødevalg i fortiden, er nutidens landbrug oftest specialiserede indenfor særlige husdyr eller specifikke afgrøder i planteavl.

Det er muligt at definere nogle gennemsnitlige betragtninger ud fra de forskellige driftsgrene som landbruget i dag indeholder.

I 2023 var der 6.247 heltidslandbrug i Danmark, en nedgang på 5.000 bedrifter på bare ti år (Landbrugets resultat næsten halveret, 2023). Heltidsbedrifterne driver i gennemsnit 201,6 hektar, hvoraf de selv ejer de 122, resten af hektarerne er forpagtet (J. Iversen, 2020). Er man heltidsbeskæftiget med planteavl, har man dog lidt mere jord end gennemsnittet for heltidslandbrug. Her dyrker man 268 hektar, hvoraf de 116 er forpagtet (Højholdt, 2021). Har man en grisebesætning så har man gennemsnitligt 5200 svin, dog uspecificeret hvordan det er fordelt i forhold til orner, smågrise, slagtesvin eller søer (Nørregaard, 2023). Landbrug med kvæg har i gennemsnit 275 i 2023, hvilket er en stigning på mere end 100 køer på bare 10 år (Brusgaard, 2024).

Landbrugsregnskabet indhold og opbygning

Landbrugsregnskab har, ligesom regnskaber for andre erhverv, til formål at give et retvisende billede af virksomhedens økonomiske resultat for regnskabsåret. Regnskabet udarbejdes typisk i overensstemmelse med årsregnskabsloven, men karakteren af landbrugsdrift indebærer en række særlige forhold, som har betydning for både resultatopgørelsens og balancens sammensætning og fortolkning.

Særligt for landbruget er behovet for tunge aktivposter, indtjeningens store afhængighed af eksterne forhold såsom vejr, markedspriser og støtteordninger samt en ofte høj gældsgrad.

Resultatopgørelsen

Resultatopgørelsen viser bedriftens indtjening i løbet af regnskabsåret og er ofte præget af større udsving sammenlignet med andre erhverv. Dette skyldes blandt andet variationer i udbytte, afregningspriser og produktionsomkostninger.

Omsætningen i et landbrugsregnskab består primært af indtægter fra salg af landbrugets produkter. For planteavlsbedrifter omfatter dette salg af afgrøder såsom korn, frø og grovfoder, mens husdyrbrug typisk har indtægter fra salg af mælk, slagtedyr eller avlsdyr. Hertil kommer indtægter fra offentlige støtteordninger, herunder EU-støtte.

Produktionsomkostningerne i et landbrug er i høj grad variable og afhænger af produktionsomfanget. Disse omkostninger omfatter blandt andet udgifter til foder, såsæd, gødning, dyrlæge, medicin samt øvrige direkte omkostninger i produktionen. Produktionsomkostningerne fratrækkes omsætningen og danner grundlag for opgørelsen af dækningsbidraget.

Dækningsbidraget angiver den del af omsætningen, der er til rådighed til dækning af kapacitetsomkostninger, afskrivninger og finansielle omkostninger. I landbrugssektoren anvendes dækningsbidraget ofte som et centralt styrings- og benchmarkingværktøj, da det giver mulighed for sammenligning af produktionsøkonomien på tværs af bedrifter uafhængigt af finansieringsforhold.

Kapacitetsomkostninger omfatter de faste omkostninger, som ikke varierer direkte med produktionsniveauet. Dette inkluderer blandt andet løn til fastansatte medarbejdere, vedligeholdelse af bygninger og maskiner, energiomkostninger, forsikringer samt administrative omkostninger og rådgivningsydelser.

Afskrivninger spiller en central rolle i landbrugsregnskabet, da bedrifter ofte har store investeringer i driftsbygninger, maskiner og tekniske anlæg. Afskrivningerne afspejler forbruget af disse anlægsaktiver over deres brugstid og har derfor betydelig indflydelse på det regnskabsmæssige resultat.

Efter fradrag af kapacitetsomkostninger og afskrivninger fremkommer resultatet før finansielle poster, som viser bedriftens driftsmæssige indtjening uafhængigt af finansieringsstruktur. Dette resultat anvendes ofte i vurderingen af landbrugets egen drift.

De finansielle poster omfatter primært renteudgifter på realkredit- og banklån. Da landbrug generelt er kapitaltunge virksomheder med høje gældsposter, udgør de finansielle omkostninger en væsentlig post i resultatopgørelsen. Renteudviklingen har derfor stor betydning for årets resultat.

Årets resultat udgør det samlede økonomiske resultat efter finansielle poster og eventuel skat. Resultatet kan variere betydeligt fra år til år, hvilket blandt andet kan tilskrives ændringer i udbyttensniveau, prisudvikling på landbrugsprodukter, vejrforhold samt finansielle forhold.

Balancen

Balancen viser landbrugsvirksomhedens aktiver, passiver og egenkapital på balancedagen og giver et øjebliksbillede af bedriftens værdier og forpligtelser.

Aktiverne i et landbrugsregnskab er kendetegnet ved en høj andel af anlægsaktiver. Disse omfatter primært jord og bygninger, herunder stuehus og driftsbygninger, samt maskiner og inventar. Hertil kommer besætninger, som i regnskabsmæssig forstand kan betragtes som biologiske anlægsaktiver. Jord og ejendomme udgør ofte den største aktivpost og værdiansættes typisk til kostpris med eventuelle reguleringer i overensstemmelse med de anvendte regnskabsprincipper.

Omsætningsaktiverne består blandt andet af beholdninger af afgrøder, foder og husdyr bestemt for salg. Derudover indeholder omsætningsaktiverne tilgodehavender, herunder tilgodehavende støtte, samt likvide beholdninger. Beholdningernes værdi kan variere betydeligt og er afhængig af både mængde og markedspriser.

På passivsiden består egenkapitalen af den del af aktiverne, som ikke er finansieret ved fremmedkapital. Egenkapitalens størrelse og udvikling er central for vurderingen af landbrugets

økonomiske styrke, men kan være præget af store udsving som følge af både driftsresultater og værdireguleringer på aktiver.

Gælden i et landbrugsregnskab omfatter typisk langfristet gæld i form af realkreditlån med pant i jord og ejendomme samt kortfristet gæld, herunder bankkreditter og leverandørgæld. Den høje andel af langfristet gæld afspejler landbrugets kapitalbehov og betyder, at finansieringsomkostninger spiller en central rolle i bedriftens økonomi.

Årsrapport og skatteregnskab – hvad er forskellene

I landbruget udarbejdes der typisk både en årsrapport og et skatteregnskab. Selvom begge regnskaber tager udgangspunkt i den samme underliggende drift, adskiller de sig væsentligt i formål, opgørelsesprincipper og indregning af indtægter og omkostninger. Årsrapporten har til formål at give et retvisende billede af virksomhedens økonomiske resultat og finansielle stilling, mens skatteregnskabet har til formål at opgøre den skattepligtige indkomst i overensstemmelse med skattelovgivningen. Disse forskellige formål medfører en række forskelle i opgørelsen af resultat og balance.

En væsentlig forskel mellem årsrapporten og skatteregnskabet vedrører afskrivninger på driftsmidler og bygninger. I årsrapporten afskrives aktiverne over deres forventede brugstid i overensstemmelse med det faktiske forbrug og realøkonomiske værdiforringelse. I skatteregnskabet afskrives driftsmidler derimod efter de skattemæssige regler, som tillader saldoafskrivning med faste satser uafhængigt af det regnskabsmæssige værditab. Dette medfører ofte, at de skattemæssige afskrivninger i perioder overstiger de regnskabsmæssige afskrivninger, hvilket skaber en midlertidig forskel mellem årets regnskabsresultat og den skattepligtige indkomst.

En anden central forskel vedrører værdiansættelsen af beholdninger, herunder foder, afgrøder og husdyr bestemt for salg. I årsrapporten værdiansættes beholdninger som udgangspunkt til kostpris eller nettorealiseringsværdi, alt efter hvilken værdi der er lavest. I skatteregnskabet kan der derimod anvendes særlige skattemæssige værdiansættelsesprincipper, herunder standardiserede værdiansættelser af besætninger. Disse skattemæssige værdier afviger ofte fra de regnskabsmæssige værdier og kan give anledning til forskelle i både resultat og balance mellem de to regnskaber.

Forskelle findes også i relation til indregning af værdireguleringer. I årsrapporten kan der i visse tilfælde ske regulering af værdien af biologiske aktiver eller ejendomme, hvilket

påvirker den regnskabsmæssige egenkapital og årets resultat. Sådanne værdireguleringer indgår ikke i skatteregnskabet, da urealiserede gevinster og tab som udgangspunkt ikke er skattepligtige. Dette medfører, at egenkapitalen i årsrapporten ofte afviger fra den skattemæssige egenkapital.

EU-støtte og tilskud kan ligeledes give anledning til forskelle. I årsrapporten indregnes støtte typisk i det regnskabsår, hvor retten til støtten er opnået, og beløbet kan opgøres pålideligt. I skatteregnskabet beskattes støtte som udgangspunkt på udbetalingstidspunktet. Tidsforskydninger mellem optjening og udbetaling kan derfor medføre forskelle i indregningstidspunktet mellem de to regnskaber.

Finansielle poster kan også behandles forskelligt. I årsrapporten periodiseres renteomkostninger i det regnskabsår, de vedrører, mens skatteregnskabet følger fradragsreglerne i skattelovgivningen, herunder regler vedrørende begrænsninger i rentefradrag i særlige tilfælde. Dette kan medføre forskelle i opgørelsen af årets finansielle resultat.

Endelig opstår der forskelle som følge af skattemæssige hensættelser og reguleringer, herunder udskudt skat. I årsrapporten indregnes udskudt skat af midlertidige forskelle mellem regnskabsmæssige og skattemæssige værdier af aktiver og forpligtelser. Udskudt skat indgår ikke i skatteregnskabet, men bidrager til yderligere forskelle i opgørelsen af egenkapitalen.

Sammenfattende kan forskellene mellem årsrapporten og skatteregnskabet i landbruget primært henføres til forskellige regler for afskrivninger, værdiansættelse af beholdninger og biologiske aktiver, indregning af støtte, værdireguleringer samt periodisering af indtægter og omkostninger. Disse forskelle medfører, at årets resultat og egenkapital i årsrapporten ofte afviger væsentligt fra den skattepligtige indkomst og den skattemæssige egenkapital.

Den grønne trepart

Den Grønne Trepert er etableret på baggrund af en voksende erkendelse af, at den nuværende arealanvendelse i Danmark ikke i tilstrækkelig grad understøtter opfyldelsen af nationale og internationale målsætninger inden for miljø, klima og natur, herunder EU's vandrammedirektiv og Danmarks klimamål (Grøn trepart, 2024). Landbruget anvender en væsentlig andel af Danmarks samlede areal og bidrager samtidig markant til udledningen af kvælstof til vandmiljøet samt til udledning af drivhusgasser, særligt fra lavbundsjorder og husdyrproduktion.

Grundlaget for trepartsaftalen er et ønske om at håndtere disse udfordringer gennem dialog og samarbejde mellem staten, landbrugets organisationer, kommunerne og natur- og

miljøorganisationer frem for udelukkende gennem traditionel regulering. Treparten bygger på en tilgang, hvor hensynet til landbrugets økonomiske bæredygtighed søges afvejet mod samfundets behov for forbedret natur, vandmiljø og klima (Regeringen m.fl., 2024).

Formålet med Den Grønne Trepert er overordnet at sikre en langsigtet og strukturel omstilling af dansk arealanvendelse, hvor der skabes mere sammenhængende natur, reduceres udledning af næringsstoffer og drivhusgasser, og hvor landbruget samtidig gives mulighed for at tilpasse sig gennem frivillige ordninger og økonomisk kompensation (Grøn trepart, 2024).

Et centralt element i formålet er at forbedre tilstanden i det danske vandmiljø, herunder belastede fjorde og kystområder, samtidig med at Danmark bevæger sig mod sine klimamål.

Målsætning

Helt konkret indeholder Den Grønne Trepert følgende hovedpunkter:

- 250.000 hektar ny skov
- Omlægning af 140.000 hektar lavbundslande, som er lavtliggende landbrugsjord, der udleder meget CO₂, når den dyrkes.
- Mere biodiversitet, bl.a. gennem oprettelsen af 21 nye naturnationalparker, én bynær naturnationalpark og forbedring af havmiljøet i Lillebælt og Øresund
- Styrket indsats for vandmiljøet for at reducere iltsvind i danske fjorde og kystområder
- CO₂-afgift på husdyrproduktion
- Fremsynet, konkurrence- og bæredygtig dansk fødevarerproduktion med øget fokus på biosolutions, klimateknologier og plantebaserede fødevarer
- 43 mia. kroner til Danmarks Grønne Arealfond, som skal finansiere grønne initiativer
- 23 lokale treparter, hvor kommuner, staten og repræsentanter fra Landbrug & Fødevarer og Danmarks Naturfredningsforening samarbejder om at omlægge landbrugsarealer til natur.

De lokale treparter

Som led i implementeringen af Den Grønne Trepert er der etableret lokale treparter, som har til formål at omsætte de udpegede hovedpunkter til konkrete indsatser på oplandsniveau. De lokale treparter fungerer arbejdsgruppe for kommunerne, landbrugets repræsentanter samt natur- og miljøinteresser.

De lokale treparter har til opgave at udarbejde areal- og omlægningsplaner, der viser, hvordan reduktion af kvælstofudledning, udtagning af lavbundsjorder, skovrejsning og naturgenopretning kan gennemføres under hensyntagen til lokale forhold som jordbund, hydrologi og eksisterende arealanvendelse. Et centralt element i arbejdet er dialog med lodsejerne, idet omlægning af jord i videst muligt omfang baseres på frivillighed og økonomisk kompensation gennem støtteordninger.

Treparterne har ingen selvstændig beslutningskompetence, men fungerer som planlæggende og koordinerende organer, hvis arbejde danner grundlag for den videre politiske og administrative implementering. For landbruget betyder de lokale treparter, at omstillingen i højere grad tilpasses lokale forhold, men samtidig at konsekvenserne af Den Grønne Trepert kan variere betydeligt mellem forskellige geografiske områder (Om Den Grønne Trepert - og aftalerne om et Grønt Danmark, 2024).

Figur 3: De lokale treparter

kilde: <https://mgtp.dk/groent-danmark/det-nye-danmarkskort>

Problemanalyse

På baggrund af de to emner, landbrugsregnskabet og Den Grønne Trepert, som der er redegjort for i indledningen, vil problemanalysen sætte fokus på hvor og hvordan der er skæringspunkter mellem de to emner.

- 250.000 hektar ny skov

Skovrejsning og naturgenopretning indebærer en langsigtet omlægning af landbrugsarealer, hvilket ændrer både indtægtsgrundlag og aktivstruktur i regnskabet. Arealer, der omlægges til skov, vil som udgangspunkt ikke længere bidrage til den løbende landbrugsproduktion, hvilket kan reducere omsætningen på kort sigt. Til gengæld kan der opstå nye indtægtskilder i form af tilskud, støtteordninger og eventuelt fremtidige indtægter fra skovdrift. I balancen kan skovrejsning ændre klassifikationen af aktiver fra landbrugsjord til skovarealer, hvilket kan påvirke værdiansættelsen og aktivernes likviditet. Skovaktiver er typisk mere langfristede og mindre omsættelige end traditionel landbrugsjord. Samtidig kan investeringer i skovrejsning give anledning til nye anlægsaktiver og påvirke afskrivninger og kapitalbinding.

- Omlægning af 140.000 hektar lavbundslande

Udtagning og ekstensivering af lavbundslande kan have væsentlig betydning for landbrugsregnskabet, idet arealer, der tidligere har været anvendt til produktion, helt eller delvist tages ud af drift. Dette kan medføre reduceret omsætning som følge af lavere produktion, særligt for bedrifter med en stor andel lavbundsland i omdrift. Samtidig kan udtagning påvirke dækningsbidraget negativt, hvis produktionen flyttes til mindre produktive arealer. Regnskabsmæssigt kan arealudtagning også påvirke værdien af jord i balancen. Jord, der omlægges til natur eller ekstensiv drift, kan have en lavere markedsværdi end traditionel landbrugsjord, hvilket kan føre til nedskrivning eller lavere genanskaffelsesværdi. Omvendt kan kompensation fra støtteordninger delvist eller helt opveje den økonomiske effekt.

- CO₂-afgift på husdyrproduktion

Indførelsen af en CO₂-afgift på landbrugets biologiske udledninger fra 2030 kan få direkte betydning for resultatopgørelsen. Afgiften vil øge de driftsmæssige omkostninger, særligt for husdyrtunge bedrifter med høje metan- og lattergasudledninger. Denne ekstra omkostning vil reducere driftsresultatet, medmindre den kan modvirkes gennem produktionsændringer, teknologiske tiltag eller miljørettet omstilling. Afgiften kan samtidigt føre til øgede investeringer

i teknologi, hvilket vil påvirke balancen gennem højere anlægsaktiver og efterfølgende afskrivninger.

Tiltag til reduktion af kvælstofudledning kan medføre ændringer i driftsformen, herunder reduceret gødningsforbrug, ændret sædskifte eller omlægning af arealer til mere ekstensiv anvendelse. Disse tiltag kan påvirke udbyttene og derfor omsætningen, især i planteavlsbedrifter. Lavere udbytter kan samtidig øge enhedsomkostningerne og reducere dækningsbidraget. På omkostningssiden kan der opstå både reduktioner og forøgelser. F.eks. kan udgifter til gødning reduceres, mens der kan opstå øgede omkostninger til rådgivning, dokumentation og eventuelle alternative dyrkningsmetoder. Regnskabsmæssigt kan disse ændringer gøre driftsresultatet mere følsomt over for pris- og udbytteudsving.

- 43 mia. kroner til Danmarks Grønne Arealfond, som skal finansiere grønne initiativer

Støtte- og kompensationsordninger spiller en central rolle i Den Grønne Treparts økonomiske konsekvenser for landbrugsregnskaber. Modtagelse af kompensation ved arealomlægning, udtagning eller skovrejsning kan delvist modvirke tab af driftsindtægter. Disse beløb vil typisk blive indregnet som driftsindtægter og kan give et midlertidigt løft til resultatopgørelsen. Det er dog væsentligt, at støtten ofte er tidsbegrænset, mens produktionsændringerne er permanente. Dette kan medføre en forskydning mellem kortsigtet regnskabsmæssigt resultat og langsigtet indtjeningsevne. Regnskabsmæssigt stiller det krav til vurdering af realiserbarhed, periodisering og eventuel noteoplysning om usikkerheder.

- 23 lokale treparter

Den lokale implementering af Den Grønne Trepert betyder, at regnskabsmæssige konsekvenser kan variere betydeligt mellem landbrug afhængigt af geografisk placering. Bedrifter i oplandsområder med høje reduktionskrav, som fjorde med dårlig miljømæssig tilstand, kan blive pålagt større krav til arealomlægning og driftstilpasning end bedrifter i andre områder. Denne geografiske forskel kan have betydning for sammenligneligheden mellem landbrugsregnskaber og for vurderingen af den enkelte bedrifts økonomiske styrke. Lokale forhold bliver på den måde et vigtigt analyseparameter ved vurdering af fremtidig indtjening, aktivværdi og finansiel risiko.

Problemafgrænsning

Ud fra de belyste skæringspunkter, er det tydeligt at landbruget bliver påvirket betydeligt og omfattende. Denne opgave har ikke til formål at være opklarende omkring alle trepartens måder at påvirke landbruget i dag, men at give svar på den specifikke problemformulering.

Derfor er der valgt følgende afgrænsninger, for at moderere opgavens omfang og indhold.

Der vil udelukkende være fokus på hovedpunkter i treparten, som involverer udtagning af landbrugsjord i relation til landbrugsregnskabet.

Der vil være fokus på effekten af udtagningen, men ikke på kompensationsmulighederne, da de vurderes på sagsbasis og der ikke endnu er sket endelige udtagningsprojekter med landbrugsjord.

Grundet fortsat usikkerhed omkring retspraksis ved udtagningen af jord og hvordan det skattemæssigt/juridisk skal behandles. Der vil derfor ikke tages højde for eventuelle skattemæssige/juridiske forhold som opstår på baggrund af udtagningen.

Da der er betydelige forskelle på behovet for indsats i de 23 lokale treparter, vil der kun tages højde for de lokale treparter som er relevante for analysen.

Problemformulering

Hvilken økonomisk påvirkning har Den Grønne Treparts hovedpunkt om udtagning og om-dannelse af 140.000 hektar lavbundslande på resultatopgørelsen og balancen i et landbrugs regnskab? Er det muligt at identificere hvem der bliver påvirket og hvor meget de påvirkes økonomisk?

Metode

For at afdække om og hvordan landbrugsregnskaberne påvirkes, er det først aktuelt at afklare hvordan de udtagningsegnede områder udvælges. Herefter hvordan de pågældende ejendomme påvirkes i det egnede område. Dette gøres ud fra kvalitative data som indhentes via primært internetkilder. Disse kilder anvendes ud fra en vurdering af relevans og validitet.

Omkring landbrugsregnskabet vil analysen tage udgangspunkt i en intern årsrapport 2024 inkl. bilag og noter for et konkret landbrug. Analysen vil være en komparativ analyse af resultatopgørelsen og balancen. Formålet er at påvise hvordan udtagningen konkret har en påvirkning på posterne. I analysen vil nøgletallene i DuPont-pyramiden samt yderligere relevante nøgletal (Kjeldgaard, 2023) udregnes både før og efter påvirkning, for at vise hvordan regnskabet er ændret.

Teori

Dette teoriafsnit opstiller den regnskabsanalytiske ramme for at vurdere, hvordan udtagning af lavbundsjorder under Den Grønne Trepert kan påvirke et landbrugsregnskab. Fokus er på de centrale sammenhænge mellem resultatopgørelse, balance og nøgletal, som anvendes til at analysere økonomiske ændringer i en landbrugsvirksomhed.

Regnskabsanalysen har til formål at belyse virksomhedens indtjeningsevne, kapitalanvendelse og finansielle styrke. Resultatopgørelsen viser den løbende indtjening, mens balancen viser, hvordan aktiverne er fordelt og hvordan de er finansieret. For landbrug er denne sammenhæng særligt vigtig, fordi driften typisk er kapitaltung og afhængig af jord, bygninger, besætninger og beholdninger. Ændringer i arealanvendelse kan derfor påvirke både driftsresultatet og aktiverne direkte.

Jord udgør ofte den største enkeltpost i landbrugets balance. Når jord udtages eller omlægges til anden anvendelse, kan den regnskabsmæssige værdi ændres, hvilket påvirker egenkapital og soliditet. Samtidig kan et reduceret produktionsareal medføre lavere udbytter og ændrede omkostningsstrukturer, hvilket påvirker dækningsbidrag og overskudsgrad.

DuPont-pyramiden anvendes til at analysere virksomhedens rentabilitet ved at belyse overskudsgrad og aktivernes omsætningshastighed. Modellen er relevant i landbrug, hvor ændringer i produktion og kapitalbinding har direkte påvirkning på rentabiliteten. Et fald i areal kan reducere overskudsgraden, mens ændringer i jordværdien kan påvirke aktivernes omsætningshastighed og soliditetsgraden.

Den finansielle styrke vurderes gennem nøgletal som soliditetsgrad, gældsprocent og afkastningsgrad. Da landbrug ofte har høj gældsandel, kan selv mindre ændringer i aktivmassen få betydelig betydning for disse nøgletal. Udtagning af jord kan derfor påvirke både virksomhedens risikoprofil og dens muligheder for fremtidig finansiering.

Samlet udgør regnskabsanalysen et centralt grundlag for at vurdere, hvordan udtagning af lavbundsjorder kan påvirke driften, kapitalbindingen og den finansielle tilstand i en landbrugsvirksomhed. Teorien danner rammen for den efterfølgende analyse af de regnskabsmæssige konsekvenser.

Analyse og resultater

I analysen er der taget udgangspunkt i et vestjysk landbrug med ca. 400 hektar jord i drift og en besætning på 380 køer. Landbruget drives i selskabsform og har en majoritetsejer, med 25 års erfaring på ejendommen, mens der er to yngre medarbejdere med minoritetsejerskab, i proces med et løbende generationsskifte.

Hvem bliver påvirket af udtagningerne?

Med Ministeriet for Grøn Trepert som både aktiv part og kilde, er aftalematerialet for ”Aftale om et Grønt Danmark” et udgangspunkt for at få indblik i beslutningsgrundlaget for udtagningsindsatsen (Regeringen m.fl., 2024)

Her henviser aftalen til at indsatsen skal styres med lokal forankring, de lokale treparter. Som værktøj og supplement til arbejdet med planlægning i de lokale treparter, har Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø udviklet værktøjet MARS, Multifunktionel ArealRegistrering (Ny digital platform, 2025). MARS anvendes til screening, planlægning, ansøgning og status af indsatser på arealer med potentiale for udtagning eller omlægning. Er man ikke en del af de lokale treparter, udtagningskonsulent eller lodsejer, så er det kun screeningsmodulet som er tilgængeligt. I modulet er det muligt at tilføje en lang række datakort over et danmarkskort. Kortene kan være for at belyse vådområder, beskyttet natur, kulstofindhold i jorden og meget mere.

Opgaven for de lokale treparter er indledningsvist at udarbejde omlægningsplaner som skal godkendes i kommunalbestyrelserne inden 31/12-2025.

I den lokale trepart for Ringkøbing Fjord, hvor landbruget i analysen er i oplandsområde til, er der den 5/11-2025 lavet et aftalenotat (Aftalenotat. Den Lokale Trepert for Ringkøbing Fjord, 2025). Notatet specificerer hvordan og hvor stor effekt de forskellige kommuner forventer at kunne opnå. Her er der også tabeller for hvordan hver kommune i den lokale trepart vil opnå sit mål, om det er ved udtagning af landbrugsjord, nye vådområder eller nye naturbeskyttede arealer. Der er også henvisning til hvor stor en del af hver kommunes areal i omlægningsplanen har overlap med datakortet ”DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi - forslag til 30% beskyttede naturområder”.

Figur 4: Udklip fra Resights.dk

Ovenstående billede viser landbrugets egne arealer i de sorte rammer. De grønne områder er markering af områder inkluderet i forslag til 30% beskyttede naturområder. Det bliver tydeligt at der er et stort område i midten af billedet, hvor der er meget areal indenfor forslagsområdet. Det er ifølge den lokale treparts tabeller dog kun 63% af Herning kommunes areal som overlapper med datakortet.

Landbruget har i denne sag modtaget omlægningsplanen fra den lokale trepart, som viser det konkrete område der er omfattet af planen. Det er dog en plan som endnu er forbeholdt lods-ejerne og udtagningskonsulenter, så den har ikke været muligt at få indsigt i. Omlægningsplanen har dog givet grundlag for beregningerne i analysen af regnskabet. Ud fra omlægningsplanen er det synligt at potentialeområdet på landbrugets jord er på 70 hektar. Effekten på regnskabet ved udtagning af de 70 hektar er derfor næste del af analysen.

Hvordan påvirkes regnskabet af udtagningen?

Analysen er udarbejdet i Excel og tallene fra den interne årsrapport 2024 er anvendt. Regnskabet omfatter perioden 1/1-2024 til 31/12-2024. Regnskabet aflægges efter regnskabsklasse B grundet landbrugets omsætning og balance. Der er udført udvidet gennemgang som sikkerhed for regnskabets validitet.

Der er kigget på de direkte konsekvenser som følge af udtagning af arealet. Indirekte konsekvenser vil være spekulative, da der ikke er nogen driftsår efter eventuel udtagning endnu, derfor er de ikke en del af analysen.

Landbruget har 418,2 hektar i markplanen i 2024. Det er dog kun 187,1 hektar som ejes af selskabet selv. De resterende 231,1 hektar er forpagtet. Dette har ingen betydning for analysen af resultatopgørelsen.

Forbehold for analyse af resultatopgørelsen:

Hovedparten af landbrugets jord, 268,3 hektar af samlet 418,2 hektar, bruges til at dyrke grovfoder til køerne. Det er derfor denne del af det samlede markareal som nedsættes med de 70 hektar. Det giver et redigeret areal til grovfoder på 198,3 hektar ud af 348,2 hektar. Mængden af foderenheder anvendt i 2024 antages at være uændret, da der ikke reduceres i mængden af køer. Det producerede grovfoder er i prisniveauet 1,33 kr. og 1,03 kr. pr. foderenhed.

Markerne antages at være sammenlignelige i effektivitet og udbytte. Der er i årsrapporten lavet en driftsgrensanalyse ved de forskellige indtægtsposter, men eftersom der er ikke data omkring hvilke marker giver højere udbytte end andre.

Grundet reduktionen i grovfoderproduktion til eget forbrug, er der behov for et større indkøb af foder og færdigblanding. Der er taget udgangspunkt i at der indkøbes en tilsvarende mængde foderenheder til den nedgang der er i udbytte. Ifølge noten om indkøbt færdigblanding, så er indkøbsprisen varierende alt efter type. Den er i analysen antaget til 2,75 kr. pr. foderenhed.

Der er ikke beregnet nedgang i EU-støtte, da størrelsen af denne afhænger af flere faktorer og først vil kunne endeligt beregnes efter udtagning.

Resultatopgørelse (tal i kr.)

Konto	2024 (regnskab)	2024 (eks. 70 ha.)	Difference
Korn (indtægt)	603.566	603.566	
Frøafgrøder	200.902	200.902	
Gartneriafgrøder	1.542	1.542	
Grovfoder (indtægt)	2.526.200	1.867.109	-659.091
Mælk	16.430.715	16.430.715	
Kvæg	1.861.012	1.861.012	
Maskinstationsindtægter	31.403	31.403	
Andre landbrugsindtægter	472.235	472.235	
Bruttoudbytte (i alt)	22.127.575	21.468.484	-659.091
Udsæd	-391.537	-391.537	
Gødning	-377.431	-377.431	
Planteværn	-230.332	-230.332	
Diverse vedrørende markbrug	-152.912	-152.912	
Korn (omkostning)	-537.232	-537.232	
Færdigblanding mv.	-3.668.047	-5.172.485	-1.504.438
Andet indkøbt foder	-279.303	-279.303	
Eget grovfoder	-3.110.750	-2.451.659	659.091
Dyrlæge og medicin	-388.909	-388.909	
Diverse vedr. husdyr	-1.032.220	-1.032.220	
Stykomkostninger (i alt)	-10.168.673	-11.014.020	
Dækningsbidrag	11.958.902	10.454.464	-1.504.438
Energi	-619.050	-619.050	
Maskinstation mv.	-1.151.840	-1.151.840	
Vedligehold	-1.215.956	-1.215.956	
Investeringer over driften	-112.538	-112.538	
Lønomkostninger	-3.021.183	-3.021.183	
Ejendomsskat og forsikringer	-262.752	-262.752	
Diverse omkostninger	-525.315	-525.315	
Kontante kapacitetsomkostninger (i alt)	-6.908.634	-6.908.634	
Af- og nedskrivninger mv.	-1.610.814	-1.610.814	
Kapacitetsomkostninger i alt	-8.519.448	-8.519.448	
RESULTAT AF PRIMÆR DRIFT	3.439.454	1.935.016	-1.504.438
Anden indtjening	490.500	490.500	
Indtægter af kapitalinteresser	34.624	34.624	
Afkoblet EU-støtte mv.	789.952	789.952	
RESULTAT FØR FINANSIERING	4.754.530	3.250.092	-1.504.438
Finansiering i alt (renter mv.)	-2.136.843	-2.136.843	
RESULTAT EFTER FINANSIERING	2.617.687	1.113.249	-1.504.438
Gevinst/tab imm. aktiver og jord	192.051	192.051	
ÅRETS RESULTAT FØR SKAT	2.809.738	1.305.300	-1.504.438

Forbehold for analyse af balancen:

Jordværdien i balancen er med udgangspunkt i de 187,1 hektar som selskabet selv ejer. Nedgangen er derfor ikke 70 hektar, men 31,4 hektar, som selskabets forholdsmæssige del af den samlede markplan på de 418,2 hektar. Det giver en hektarpris på ca. 126.000 kr.

Nedgangen i udbytte af grovfoder udlignes via indkøb af færdigblanding. Der sker derfor ingen påvirkning på beholdningen af egen avl i balancen.

Balance

Aktiver	2024 (regnskab)	2024 (eks. 31,4 ha.)	Difference
Jord	23.554.975	19.612.060	-3.942.915
Driftsbygninger og installationer	2.944.345	2.944.345	
Beboelse landbrug	1.178.155	1.178.155	
Fast ejendom (i alt)	27.677.475	23.734.560	-3.942.915
Inventar markbrug	2.291.196	2.291.196	
Inventar husdyrbrug	3.914.489	3.914.489	
Inventar andet	625.451	625.451	
Kvæg (besætning)	4.618.300	4.618.300	
Beholdninger egen avl	2.215.034	2.215.034	
Beholdning indkøbt foder	151.160	151.160	
Jordbeholdninger	10.350	10.350	
Andre beholdninger	429.140	429.140	
Landbrugsaktiver (i alt)	41.932.595	37.989.680	-3.942.915
Tilgodehavender	1.533.284	1.533.284	
Mellemregning selskabsdeltagere	481.000	481.000	
Værdipapirer	1.333.982	1.333.982	
Indlån	308.269	308.269	
Kassekredit (likvider/kk)	1.601.725	1.601.725	
Finansaktiver (i alt)	5.258.260	5.258.260	
AKTIVER I ALT	47.190.855	42.247.940	-3.942.915
Passiver			
Ansvarlig lånekapital	-954.430	-954.430	
Realkreditinstitutter	-25.879.410	-25.879.410	
Pengeinstitutter (gæld/leasing mv.)	-903.652	-903.652	
Leasingforpligtelser	-1.203.320	-1.203.320	
Mellemregning selskabsdeltagere	-650	-650	
Anden gæld	-1.854.818	-1.854.818	
Gæld i alt	-30.796.280	-30.796.280	
Hensættelser	-1.683.000	-1.683.000	
EGENKAPITAL	14.711.575	10.768.660	-3.942.915

Forbehold for nøgletalsanalysen:

Nedenstående nøgletal er beregnet på baggrund af den ovenstående resultatopgørelse og balance.

Nøgletalsanalyse	2024 (regnskab)	2024 (reduceret)
Afkastningsgrad	10,08	7,52
Overskudgrad	21,49	15,15
AOH	0,47	0,50
Dækningsgrad	54%	49%
Nulpunktsomsætning	12.783.056 kr.	14.187.000 kr.
Soliditetsgrad	31,17%	24,90%
Gældsprocent	65,26%	71,21%
Forrentningsprocent (ROE)	19,10%	12,12%

Til sammenligning med ovenstående nøgletal, er der lavet følgende udtræk fra statistikbanken ved Danmarks Statistik. Data er taget fra regnskaber i 2024 for heltidsbedrifter i landbruget. Det er ikke oplyst hvordan kvartilgrupperne er fordelt i forhold til driftsresultat, så dette parameter kan der ikke sammenlignes på baggrund af.

Kvartiler jf. driftsresultat	1. kvartilgruppe	2. kvartilgruppe	3. kvartilgruppe	4. kvartilgruppe
Afkastningsgrad	1,1%	2,7%	4,5%	8,1%
Overskudsgrad	7,6%	17,1%	22,1%	27,1%
Soliditetsgrad	40,6%	47,4%	43,7%	44,4%
Gældsprocent	59,4%	52,6%	56,3%	55,6%
Forrentningsprocent (ROE)	0,2%	2,6%	5,2%	10,0%

Hvad siger bundlinjen?

Ud fra ovenstående resultatopgørelse og balance, er det tydeligt at se effekterne af udtagningen. Selvom det er en simpel ændring på nogle få poster, så bliver det klart at jorden har en stor betydning for landbruget. Både i form af udbyttet, som indgår i driften, men også som en del af aktiverne.

I resultatopgørelsen ses forskellen klart på bundlinjen. Med en nedgang på 53,5%, lidt over en halvering af resultat før skat, er det tydeligt hvad merudgiften ved højere indkøb af færdigblanding betyder. Stigningen i nulpunktsomsætningen betyder at der kun er plads til et fald i bruttoudbytte på 7.281.484 kr., før der genereres underskud. Dette var før med en margin på 9.344.519 kr. fra nuværende omsætning til nulpunkt.

Balancen påvirkes kun på værdien af jorden. Jorden udgør dog i de fleste landbrug en stor del af aktivmassen grundet den høje værdi, samt behovet for jord for at drive sit landbrug. Som en del af aktivmassen har faldet i jordværdien direkte påvirkning på egenkapitalen, som falder med ca. 26,8%.

Nøgletallene præsenterer en virksomhed går fra at have nøgletal på niveau med 3. og 4. kvartilgrupperne til at overordnet være niveau mellem 1. og 2. kvartilgruppe.

Afkastningsgraden ligger på et fint niveau både før og efter reduktionen af hektarer. Forskellen bliver ikke særlig stor, da resultat før finansiering falder med ca. 31% mens aktiver i alt falder med ca. 10%. Havde al jorden været forpagtet, så der ikke havde været nedgang i aktiver i alt, havde afkastningsgraden været 6,8%. Det ville have været muligt at bruge af beholdninger egen avl for at undgå merudgiften til indkøb af foder. Det havde betydet en lavere aktivmasse og et højere resultat før finansiering. Beholdning af egen avl er dog begrænset til det lager der haves og efterfølgende år vil derfor kræve at lageret genopfyldes ellers indtræder udgiften til indkøbt foder.

Overskudsgraden ligger på et gennemsnitligt niveau, lidt over gennemsnit før, lidt under efter ændringen. Var landbruget 100% selvforsynende med grovfoder, ville det være muligt at forbedre denne, via et højere udbytte i marken end forbruget af egen avl i samme år. Dette vil dog kræve at der forpagtes yderligere jord for at have mulighed for at høste mere end der bruges i stalden.

Soliditetsgraden er punktet hvor der er den største afvigelse fra selv 1.kvartilgruppe. Selvom den ligger 38% lavere end nærmeste kvartilgruppe, er den ikke i et niveau hvor der kan tales

om at der er spinkel økonomi. ("kreditinstitutterne-er-godt-rustet-til-at-haandtere-tab-som-foelge-af-co2e-afgift-paa-landbruget.pdf", uden år)

Gældsprocenten ligger 19% over 1. kvartilgruppe i det areal-reducerede dataset. Ses der bort fra kompensationsmulighederne, vil stigningen give anledning til at genbesøge sine finansieringsinstitutter for at justere planen for afvikling af gæld.

Forrentningsprocenten ligger over 4. kvartilgruppe både før og efter udtagning. Selvom der sker nedgang i både resultat før skat og egenkapital, så er opretholdes resultatet i et tilfredsstillende niveau. Sammenholdt med markedsrenten, så er dette en fortsat god forrentning.

Diskussion

Undervejs i udarbejdelsen af opgaven er der dukket en række diskussionspunkter op, som ikke er blevet inkorporeret i opgaven. Dette kan være at mange forskellige årsager, herunder afgrænsning, omfang, relevans eller tilgængelighed af information.

I forhold til afgrænsningen har der været en række punkter som har været overvejet. Først omkring de juridiske/skattemæssige påvirkninger som følge af udtagning. Her ville en nærmere fortolkning af retspraksis omkring proceduren ved udtagningsarealerne skulle fortolkes. Ville udtagningsarealerne anses for at være solgt, skulle der beregnes avance af det omfattede areal. Alt efter arealets værdi i skatteregnskabet samt ejertiden, ville det potentielt betyde at der realiseres tab til fremførsel. Dette vil selvfølgelig afhænge af hvad værdien vil være ved afhændelse.

Afgrænsningen omkring kompensationsmuligheder er gjort, da der er en række muligheder for lodsejerne at vælge imellem, når der kommer til hvad der skal ske med arealet der udtages. Var det muligt at konkludere præcist hvornår de forskellige kompensationer var aktuelle, ville det være relevant at tage højde for det i analysen.

Ligesom kompensationsmulighederne, er der ikke gået nærmere ind i vurdering af indirekte konsekvenser som følge af udtagningen. Her kan der nævnes fald i udgifter til udsæd, gødning, maskinstation, vedligehold, lønomkostninger, samt potentielt lavere afskrivninger hvis behovet for maskiner formindskes. Det ville give et betydeligt mere nuanceret billede, men kræver også en detaljegrad som ikke har været tilgængelig. Det havde været muligt at gøre en række antagelser, men dette er udeladt for at fokusere på de direkte konsekvenser.

Indledningsvist var formålet at bruge størstedelen af teorien fra faget Regnskabsanalyse og Virksomheders Finansielle Planlægning. Som opgaven udviklede sig, blev det klart at udgangspunkt for regnskabsanalysen ikke blev fra et investor-synspunkt, som det meste af teorien er baseret på. Var det muligt at klarlægge kompensationsmulighederne, var det relevant at lave bl.a. en NPV-beregning på afståelse af et jordstykke (Hawawini G., Viallet C., 2024).

Landmanden på gården er selv ansvarlig for størstedelen af driften, men der er en lang række kreditorer og en stor mængde gæld som gør det muligt for landmanden. Primært finansieringsinstitutterne har deres egen tilgang til risiko og kritisk vurdering af regnskabet. Viser deres analyser at risikoen er steget i den pågældende sag, på baggrund af udtagningen, kan det have en stor effekt på regnskabet. Det kan gøre det sværere at få tilsagn om nye

kreditfaciliteter, prisen på eksisterende faciliteter kan stige og der kan efterspørges yderligere sikkerhedsstillelse.

Deltagelsen i omlægningsplanerne er, ifølge ministeriet for grøn trepart, på frivillig basis.

Dette er i hvert fald meddelelsen sammen med de første omlægningsplaner, der er udsendt.

For landbrugene kan det dog være en faktor som skal overvejes grundigt, da en mangel på frivillig deltagelse nu, kan resultere i senere tvang ved ekspropriation eller andre mindre hensigtsmæssige løsninger.

Konklusion

Den grønne trepart er et forsøg på en ambitiøs og målrettet indsats mod et grønnere Danmark. Der er oprettet et ministerie til formålet og der er indgået en bred aftale med interesseorganisationerne omkring hovedpunkterne. Hovedpunkterne skal primært opfyldes i samarbejde med dansk landbrug der besidder en meget stor del af både jorden, som skal bruges til at nå målene, men som også er en af årsagerne til at der er behov for indsatsen.

Analysen i opgaven viser at det er svært at være konkret omkring hvilke områder der omfattes af omlægningsplanerne, da det er forbeholdt lodsejere og andre interessenter. Det gør det blandt andet svært at være køber af en landbrugsejendom, uden mulighed for at kunne afgøre hvordan omlægningsplanen er for ejendommen i sin forberedelse. Komplexiteten af værktøjerne gør også at det kun er fagfolk som vil få et ordentligt udbytte ved brugen.

Den regnskabsanalytiske del viser at der kan ske store ændringer i virksomhedens indtjening, rentabilitet og soliditet, på baggrund af ændring på få poster. Det understreger vigtigheden af at landmanden skal være opmærksom og reagere, når det er muligt at de kan forholde sig til påvirkningen på deres jord. Regnskabet i analysen var fortsat med et positivt resultat og nøgletal på tilfredsstillende niveauer, men havde det været en svagere virksomhed, så ville mangel på overblik og handling resultere i et negativt resultat og potentielt en spinkel eller negativ egenkapital. Rådgivning omkring kompensationsmulighederne er nødvendig, og dette bør gøres i dialog med både økonomirådgivere og finansieringsinstitutter, for at undgå overraskelser.

For den pågældende virksomhed i analysen er budskabet klart, at grundlaget for grovfoderproduktion skal genovervejes, da merudgiften ved indkøb vil have en stor betydning på likviditeten. Hvis det er muligt at sikre sig forpagtning eller køb af jord som ikke er omfattet af udtagning, inden egen jord omfattes, vil dette også kunne bidrage til at øge beholdning af egen avl.

Nedgangen i egenkapitalen bør drøftes i forbindelse med aflæggelse af årsregnskabet. Er jordværdierne sat konservativt eller optimistisk? Hvis konservativt, så er der mulighed for at opskrive disse og derved afbøde en del af faldet i egenkapital. Dette er dog ikke en mulighed for de mindre landbrug som ikke får lavet årsrapport. Da jordprisen i skatteregnskabet følger anskaffelsesprisen, og uden mulighed for at lave opskrivning, vil en nedgang i areal have en direkte effekt på egenkapitalen, uden mulighed for at tilpasse regnskabet. Det kan medføre et behov for disse landbrug, for at få lavet årsrapport fremadrettet, til brug for korrekt opgørelse af aktiver og egenkapital.

Udover case-virksomheden, så er analysen, resultaterne og konklusion relevant for øvrige landbrug, som har brug for et indblik i hvordan de kan afgøre om de er omfattet af omlægningsplanerne og hvordan de skal forvente at deres regnskab potentielt påvirkes. Selvom hvert landbrug drives forskelligt, er der mange hovedtræk som går igen i forhold til dyrkning af jord og husdyrproduktion.

Konsulenter, rådgivere og øvrige interessenter med tilknytning til landbrugssektoren vil kunne bruge opgaven til at få indsigt i treparten og dens effekt på de landbrugskunder de til daglig har tilknytning til. Det vil være aktuelt for de rådgivere som er tæt på landbrugets drift og som ikke i forvejen er orienteret om omfanget af treparten i relation til kunden.

Ministeriet for Grøn Trepert og de relevante myndigheder med ansvar for udarbejdelse af kompensationsmulighederne, bør også orientere sig om resultaterne og konklusionen af denne opgave. Med udgangspunkt i resultaterne af analysen, vil der kunne vurderes på hvorvidt kompensationsmulighederne er tilstrækkelige og hvordan de skal udformes, i tilfælde af at de ikke har den ønskede effekt. Utilstrækkelige kompensationsmuligheder kan blive grundlag for manglende frivillighed fra landmændenes side.

Referenceliste

Arealopgørelser, Danmarks statistik (2025). Tilgængelig hos: <https://www.dst.dk/da/Statistik/emner/miljoe-og-energi/areal/arealopgoerelser>

Brusgaard, L. (2024) Landsresultatet for ydelseskontrollen 2023-2024: Der er mere fedt og protein i mælken. Tilgængelig hos: <https://effektivtlandbrug.landbrugnet.dk/artikler/kvaeg/107686/der-er-mere-fedt-og-protein-i-maelken>

Danmarks statistik (2024). Tilgængelig hos: <https://www.dst.dk/da/Statistik/nyheder-analyser-publ/nyt/NytHtml?cid=53927>

“Den Lokale Trepert for Ringkøbing Fjord, 2025” (uden år). Tilgængelig hos: <https://www.rksk.dk/Edoc/Dagsordenspublicering/Den%20Lokale%20Trepert%20for%20Ringk%C3%B8bing%20Fjord/2025-11-05%2009.00/Dagsorden/Referat/Hjemmeside/2025-11-05%2011.10.04/Attachments/4533652-7226833-1.pdf>

Grøn trepart (2024) Ministeriet for Fødevarer Landbrug og Fiskeri. Tilgængelig hos: <https://fvm.dk/arbejdsomraader/landbrug/groen-trepart>

Hawawini G., Viallet C. (2024) Finance for Executives: Managing for value creation Figur 7.3.

Højholdt, M. (2021) “Økonomiske resultater for bedrifter med hovedproduktion planteavl 2020”.

J. Iversen, A. (2020) Milepæl passeret: Nu dyrker landmanden over 200 hektar. Tilgængelig hos: <https://landbrugsavisen.dk/milepael-passeret-nu-dyrker-landmanden-over-200-hektar-167613>

Johansen, H.C. (2012) Landbruget – Danmark i tal, Gyldendal og Politikens Danmarkshistorie | Lex. Tilgængelig hos: https://gyldendalogpolitikensdanmarkshistorie.lex.dk/Landbruget_-_Danmark_i_tal

Kjeldgaard, K. (2023) “Overblik og anbefalinger om nøgletal fra revisionshuse og landbrugsinteressenter”.

“kreditinstitutterne-er-godt-rustet-til-at-haandtere-tab-som-foelge-af-co2e-afgift-paa-landbruget.pdf” (uden år). Tilgængelig hos: <https://www.nationalbanken.dk/media/uriblnx0/kreditinstitutterne-er-godt-rustet-til-at-haandtere-tab-som-foelge-af-co2e-afgift-paa-landbruget.pdf>

Landbrugets resultat næsten halveret (2023). Tilgængelig hos: <https://www.dst.dk/da/Statistik/nyheder-analyser-publ/nyt/NytHtml?cid=49307>

Levin, G. og Normander, B. (2008) Arealanvendelse i Danmark siden slutningen af 1800-tallet. Danmarks Miljøundersøgelser.

Ny digital platform... (2025) Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø. Tilgængelig hos: <https://sgavmst.dk/nyheder/2025/januar/ny-digital-platform-skal-hjaelpe-de-lokale-treparter-i-maal-med-den-groenne-arealomlaegning>

Nørregaard, C. (2023) Både antallet af svin og bedrifter falder. Tilgængelig hos:
<https://agriwatch.dk/Nyheder/Landbrug/article15530357.ece>

Om Den Grønne Trepert - og aftalerne om et Grønt Danmark (2024). Tilgængelig hos:
<https://mgtp.dk/groent-danmark/om-den-groenne-trepert>

Regeringen m.fl. (2024) “Aftale om et Grønt Danmark”, Aftale om et Grønt Danmark [Pre-print]. Tilgængelig hos: <https://mgtp.dk/Media/638785917985994718/aftale-om-et-groent-danmark.pdf>.